

RETOUR[®]

OVER INZAMELING EN RECYCLING VAN E-WASTE

WINTER 2019

Plan van Aanpak 65%

Ketenpartijen intensiveren inzet

Interview

Enthusiast oude elektronica inleveren én kopen

LANDELIJK
DEKKEND
INZAMELNETWERK
MET 10.000
INZAMEL-
PUNTEN

Retour is een uitgave van de producenten en importeurs van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting, verenigd in de NVMP. Hiermee houdt de NVMP u twee keer per jaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen op het gebied van e-waste in Nederland en Europa.

De standpunten van de producenten en importeurs over diverse onderwerpen vindt u op nvmp.nl. Hier staat ook nadere informatie over de productstichtingen die met elkaar de Vereniging NVMP vormen: Stichting FIAR CE, Stichting ICT Milieu, Stichting LightRec Nederland, Stichting Metalektro Recycling, Stichting Verwijdering Elektrische Gereedschappen en Stichting Witgoed.

Uw reacties en ideeën zijn welkom via info@nvmp.nl.

Uitvoeringsorganisatie Wecycle heeft een eigen website: wecycle.nl.

Retour is een uitgave voor betrokkenen bij de inzameling en recycling van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting. Retour verschijnt in een oplage van 2.700 exemplaren. Bij dit drukwerk is gebruik gemaakt van biologische inkt. De drukker maakt gebruik van groene stroom, produceert geheel CO₂-neutraal en gebruikt uitsluitend CO₂-neutrale grondstoffen. De pre-press is geheel chemievrij. Gedrukt op milieuvriendelijk papier.

Redactie Eva Gobits, Hein Haenen en Gied van Hoor

Redactieadres Vereniging NVMP, Baron de Couberinlaan 7, 2719 EN Zoetermeer, 079-7600621, nvmp.nl

Vormgeving Han Snel, Utrecht

Fotografie WVB Van Bree Fotografie, Arnhem

INHOUD

Plan van Aanpak 65% Ketenpartijen intensiveren inzet	4
Interview Enthousiast oude elektronica inleveren	6
Lekstromen MRF-deal	8
SIRE Waardeer het. Repareer het.	9
UPV Wetgever scherpt inzamelplicht aan	10
LightRec Klaar voor transitie naar led	14
Deelnemer Circulair als 'performance indicator'	18
FIAR CE Nieuwe naam voor stichting Bruingoed	20
Register Rapportage NWR 2018	21
Wecycle	22
Kerncijfers	27

PvA 65%

STAATSSECRETARIS HOUDT VAST AAN AMBITIE 65 PROCENT

KETENPARTIJEN INTENSIVEREN INZET OP BEHALEN INZAMELDOELSTELLING

Het Plan van Aanpak ter verhoging van het inzamelpercentage Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (AEEA) is werk in uitvoering. Maar de inzameldoelstelling van 65 procent wordt dit jaar nog niet gehaald. Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat Van Veldhoven maant tot een intensivering van de inspanningen om het doel te bereiken.

Ruim een jaar geleden heeft het Monitoringsberaad het Plan van Aanpak ter verhoging van het inzamelpercentage Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten, kortweg het Plan van Aanpak 65 procent, in uitvoering genomen. Vertegenwoordigers van de verschillende ketenpartijen die in het beraad zijn vertegenwoordigd, werken in werkgroepen aan concrete oplossingen om lekken in het inzamelsysteem op te sporen en te dichten en om de effectiviteit van het systeem te vergroten. Voorzitter Ton Holtkamp kon goede voortgang melden aan staatssecretaris Van Veldhoven die waakt over het behalen van de wettelijke inzameldoelstelling. Maar hij moest daarbij

wel constateren dat die doelstelling dit jaar nog niet behaald kan worden, zoals de bedoeling was.

De staatssecretaris spreekt in een reactie allereerst haar waardering uit voor “het voortvarende werk” door alle betrokken partijen. Zij oordeelt positief over het aanstellen van (keten)regisseur Hester Klein Lankhorst om afspraken tussen marktpartijen over de taken, verantwoordelijkheden en gezamenlijke fondsvorming voor financiering van de producentenverantwoordelijkheid te bevorderen. Zij zegt toe om een verplichting tot afgifte van AEEA in overleg met partijen te bekijken.

**Iedereen
recyclet.**

e-waste

Maar de staatssecretaris constateert ook dat het beoogde inzamelpercentage daalt, in plaats van richting 65 procent te bewegen. In 2018 bleef het percentage op 55 procent steken of, als zonnepanelen worden meegeteld, zelfs op 49 procent.

**“IK VIND HET UITERST
BELANGRIJK DAT DE
DOELSTELLING VAN 65 PROCENT
IN 2019 WORDT GEHAALD.”**

Perspectief op een spurt naar het streefcijfer dit jaar ontbreekt en dat vindt de bewindsvrouw zorgelijk. “Ik vind het uiterst belangrijk dat de doelstelling van 65 procent inzameling in 2019 wel wordt gehaald”, schrijft zij en verzoekt Holtkamp om “op zeer korte termijn na te gaan waar intensivering van acties en aanvullende stappen mogelijk zijn om

alsnog deze inzameldoelstelling te realiseren”.

In zijn antwoord tekent de voorzitter van het Monitoringsberaad aan dat de daling van het inzamelpercentage veroorzaakt wordt door twee factoren die buiten de invloedssfeer van ketenpartijen liggen. In de eerste plaats is de verkoop van nieuwe elektrische apparaten met ruim een derde toegenomen over de afgelopen twee jaar, een tempo dat de groei van de inzameling niet bij kan houden. Deze stijging komt ten eerste door de bredere definitie van elektronica per 15 augustus 2018. Ten tweede komen massaal nieuwe ledlampen en zonnepanelen op de markt, terwijl daar nog niet of nauwelijks inzameling tegenover staat.

Dat laat onverlet dat het Monitoringsberaad de oproep tot intensivering ter harte neemt. Voorzitter Holtkamp presenteert in zijn brief een aantal initiatieven die in samenwerking met ketenpartijen in gang zijn gezet. Zo wordt extra gas gegeven op het in kaart brengen van lekstromen naar het buitenland door middel van een aantal uitgebreide onderzoeken. De door de producenten gewenste registratieplicht zou het verkrijgen van dit inzicht en daarmee de handhaving vereenvoudigen. Om de lekstromen in het binnenland te dichten, hebben producentenorganisaties en de Metaal Recycling Federatie (MRF) een stimuleringsregeling afgesproken (daarover meer op pagina 8). Met de komst van de afgifteplicht in 2021 wordt de handhaving bij de binnenlandse lekstromen vergemakkelijkt. Daarnaast is er extra aandacht voor de inzameling door consumenten. Zo riep de bewustwordingscampagne van “Heel Holland Recyclet” consumenten en bedrijven in de Nationale Recycleweek op hun afgedankte apparaten in te leveren en er zijn doorlopende consumentencampagnes in gang gezet met een eenduidige boodschap over hergebruik, inzameling en recycling. Tegelijk wordt met ketenpartners gewerkt aan de uitbreiding van beproefde inzamelkanalen en nieuwe ‘best practices’ om de inzameling bij consumenten te verhogen.

**INTENSIVERING
VAN ACTIES EN
AANVULLENDE
STAPPEN**

Over een aantal van die initiatieven kunt u in het vervolg van dit nummer van Retour meer lezen. Of het genoeg is om dit jaar al de inzameldoelstelling van 65 procent te halen is zeer de vraag. Maar het is volgens de voorzitter van het Monitoringsberaad in elk geval wel een uiterste inspanning om zo snel mogelijk op het beoogde niveau te komen. ◀

Het zijn drukke dagen voor NVMP-voorzitter Jan Kamminga. De stijging van het inzamelpercentage richting de doelstelling van 65 procent stukt en het halen van die doelstelling wordt dwingender nu de producentenverantwoordelijkheid de komende jaren wordt uitgebreid. Terwijl NVMP met alle partijen in de keten een trits initiatieven ontplooit om lekken in de inzameling op te sporen en te dichten, vindt Kamminga het nu tijd voor een dringend beroep op de gebruiker van elektrische apparaten.

INTERVIEW MET JAN KAMMINGA

“WE MOETEN NET ZO ENTHOUSIAST OUDE ELEKTRONICA INLEVEREN ALS WE NIEUWE KOPEN”

De inzameldoelstelling komt niet dichterbij. In verhouding tot het volume nieuw op de markt gebrachte apparaten is het ingezamelde volume zelfs licht gedaald, stelt Jan Kamminga vast. “Ondanks alle inspanningen bewegen we de verkeerde kant uit. En ik durf er mijn hand niet voor in het vuur te steken dat we de daling van het inzamelpercentage dit jaar kunnen keren.”

Hoe kan dat? Zetten de producenten, gemeenten, winkeliers en andere ketenpartijen zich onvoldoende in?

“In het kader van het Plan van Aanpak 65 procent van de ketenpartijen die aan het Monitoringsberaad deelnemen is een groot aantal verbeterinitiatieven naast elkaar opgestart. Aan inzet ontbreekt het niet. Het moet altijd beter, maar ik denk eerlijk gezegd dat we niet heel veel sneller kunnen gaan dan we nu doen.

Wij hebben een landelijk netwerk van 10.000 inzamelpunten en een infrastructuur om al die ingezamelde apparaten en lampen naar gecertificeerde recyclingbedrijven te brengen die er grondstoffen uit herwinnen. Het grote probleem is dat er simpelweg niet genoeg apparaten en lampen worden

ingeleverd. We hebben de hulp nodig van de gebruiker. Om die oproep kracht bij te zetten hebben we vorige maand vanuit het Monitoringsberaad de Nationale Recycleweek georganiseerd.”

Is de gebruiker niet bewust genoeg?

“Als ik met mensen in mijn dorp spreek of in het bedrijfsleven, dan merk ik dat de meesten inmiddels heel goed begrijpen dat je elektrische apparaten apart moet inleveren zodat ze gerecycled kunnen worden. Van begrijpen naar handelen is nog een stap, maar ook daar gaan we de goede kant uit. Het ingezamelde volume is de afgelopen jaren met zeven à acht procent per jaar gestegen. Die groei wordt uiteindelijk gedreven door burgers en bedrijven die meer inleveren. Het inzamelpercentage daalt omdat de groei van de inzameling van oude apparaten op geen stukken na de stijging van de verkoop van nieuwe apparaten bijhoudt. Vorig jaar kochten wij in Nederland met zijn allen 500 miljoen kilo aan elektrische apparaten. Dat is twintig procent meer dan het jaar daarvoor. Tja, dan is acht procent groei in de inzameling ineens heel zuinig.”

HET IS NU TIJD VOOR EEN DRINGEND BEROEP OP DE GEBRUIKER

Helpt het als we minder elektronica kopen?

“Op zich zijn groeiende elektronica verkopen positief. Bedrijven investeren in nieuwe apparatuur om meer mensen aan het werk te zetten en om met nieuwe technologieën hun processen te verbeteren. Dat levert economische groei op. Voor de consument geven nieuwe apparaten nieuwe mogelijkheden, betere ondersteuning, meer gemak en plezier. Nieuwe apparaten zijn zuiniger met energie en water dan hun voorgangers, en leveren dus duurzaamheids-winst op. Laten we onszelf al die voordelen niet ontzeggen. Maar laten we daarbij wel onze consumptie in balans houden door net zo enthousiast oude apparaten in te leveren als we nieuwe kopen.”

Wat verwacht u concreet van de gebruiker?

“Er is een minderheid van nonchalante en onwelwillende gebruikers die kleine elektrische apparaten of lampen in het restafval gooit zodat het uiteindelijk verbrand wordt, of meegeeft aan scharrelaars die er maar een fractie van de waarde uit halen. Zo gaan kostbare grondstoffen verloren. Dat kan echt niet meer; daar moeten we elkaar streng op aanspreken. Vervolgens is er een heel grote groep van goedwillende mensen die wel gescheiden inlevert, maar vaak met een enorme vertraging. Als we alle oude telefoontjes, afgedankte boormachines en niet-gebruikte televisies in onze laden, zolders en schuurtjes op een hoop zouden vegen, dan krijg je een enorme afvalberg. Een berg die we kunnen recyclen en om kunnen zetten in waardevolle grondstoffen. Als we dat met zijn allen zouden doen, dan zou de inzameling een enorme impuls krijgen.”

Dat effect is eenmalig. En dan?

“Die extra kilo’s stoffige apparaten kunnen we maar één keer uit onze laden en schuurtjes halen. Maar als we dat met zijn allen doen en bij elkaar aanmoedigen, geeft dat een impuls aan de bewustwording. We moeten naar de situatie waar we bij ons bij het afdanken of vervangen van een apparaat automatisch afvragen: ga ik het oude apparaat nog gebruiken? Ga ik het repareren? Kan ik het nog verkopen of geven aan iemand die het nuttig gebruikt? Zo niet, onmiddellijk inleveren! Als we dat doen, brengen we de inzameling structureel op een hoger niveau.”

De daling van het inzamelpercentage is het gevolg van de vergelijking van twee heel verschillende grootheden, inzameling en verkoop. Klopt dat wel?

“Die vergelijking is inderdaad scheef. Het verkoopvolume wordt voor een deel bepaald door het aanbod van nieuwe of vernieuwende producten en voor een aanzienlijk stuk door het economisch klimaat. Dat is een heel andere dynamiek dan de inzameling, die bepaald wordt door het gedrag van mensen onafhankelijk van cyclische invloeden. De Europese richtlijn geeft een alternatieve meetlat, namelijk de hoeveelheid beschikbaar voor inzameling. Die is wat ingewikkelder te bepalen, maar dan blijf je wel binnen dezelfde dimensie: het daadwerkelijk ingezamelde volume wordt afgezet op de hoeveelheid die in datzelfde jaar maximaal ingezameld had kunnen worden. Dat biedt veel meer inzicht in onze inzamelprestaties. Dan los je meteen een tweede probleem op, van nieuwe producten die wel meetellen in de verkoopcijfers, maar die nog niet of heel beperkt worden afgedankt. Dat geldt met name voor ledlampen en, veel zwaarwegender, voor zonnepanelen. Als je zonnepanelen niet meetelt wordt het inzamelpercentage van vorig jaar maar liefst zes procentpunt hoger, van 49 procent naar 55 procent. Het cijfer inclusief zonnepanelen zegt meer over productinnovatie dan over inzamelprestaties.”

Terwijl het inzamelcijfer daalt, wordt producenten-verantwoordelijkheid over de komende vier jaar uitgebreid. Voelt u zich niet overvraagd?

“De lat gaat omhoog, dat is zeker. De verantwoordingsverplichting neemt toe, er worden hogere eisen gesteld aan onze financiering en we worden er straks op aangesproken als we de inzameldoelstelling niet halen. Dat stelt ons voor een stevige uitdaging, maar het geeft meteen ook een stevige prikkel om te presteren. Als we hiermee echt een stuk dichterbij een gesloten kringloop kunnen komen, wil ik die uitdaging wel aangaan.” ◀

JACHT OP LEKKEN IN DE INZAMELING

METAALHANDEL GAAT AFGEDANKTE APPARATEN BEZORGEN BIJ GECERTIFICEERDE VERWERKERS

De vraag of afgedankte elektrische apparaten op een verantwoorde manier worden verwerkt kan lang niet altijd beantwoord worden. Zamelt Wecycle ze in, is het antwoord volmondig "ja" en wordt de verwerking geregistreerd. Maar als de verwerking niet geregistreerd is, dan weten we niet of dat door een WEEELABEX-gecertificeerd recyclingbedrijf gebeurd is. En daarmee is het antwoord dus regelmatig: "geen idee".

De Metaal Recycling Federatie (MRF) gaat helpen om afgedankte apparaten met onbekende bestemming op te sporen. De brancheorganisatie heeft een overeenkomst gesloten met de bij NVMP/Wecycle aangesloten productstichtingen FIAR CE (voormalig Bruingoed), ICT Milieu, LightRec, SMR, SVEG en Witgoed en daarnaast stichting Recycling Technologische Apparatuur en WEEE Nederland waarin aangesloten metaalrecyclers extra inspanningen verrichten om afgedankte elektrische apparaten en verlichtingsarmaturen uit de (gemengde) metaalstromen te sorteren naar vier categorieën en gescheiden aan te leveren bij een gecertificeerde verwerker. Die vier categorieën zijn grote apparaten, kleine apparaten, professionele armaturen en overige niet-waarde stromen. Voor de eerste drie categorieën ontvangen zij een stimuleringspremie van vijftig euro per ton voor in Nederland ingezamelde en gescheiden stromen AEEA naast de eventuele schrootwaarde. De apparaten die in aanmerking komen voor de stimuleringspremie staan beschreven in de overeenkomst.

Deze overeenkomst geeft NVMP en andere ketenpartijen grip op een grote

lekstroom in de binnenlandse inzameling, die geschat wordt op 110 miljoen kilo per jaar. Een deel van dat volume komt nu al goed terecht bij een gecertificeerd recyclingbedrijf, maar dat blijft onbekend zolang het niet geregistreerd wordt. Een ander deel verdween voorheen in het ongecertificeerde circuit, maar maakt nu onder invloed van de stimuleringsregeling de overstap naar gecertificeerde verwerking en registratie. Dankzij de overeenkomst zal naar verwachting 40 miljoen ton zichtbaar worden gemaakt in de registratie.

De MRF vertegenwoordigt circa 140 ondernemingen die samen 85 procent van het totale volume van de metaalrecyclingsector voor hun rekening nemen. De overeenkomst is ingegaan op 1 september 2019 met een looptijd van een jaar. ◀

AFGEDANKTE APPARATEN NAAR GECERTIFICEERDE VERWERKERS

CAMPAGNE 'WAARDEER HET. REPAREREER HET'

SIRE ONDERSTEUNT CIRCULAIRE ECONOMIE

Als een elektrisch of elektronisch apparaat kapot gaat en de garantie is verlopen, kopen we al snel een nieuw exemplaar. De bewuste burger zal het oude apparaat gescheiden inleveren zodat het gerecycled kan worden en de grondstoffen kunnen worden hergebruikt. Maar als de levensduur van het apparaat door reparatie verlengd kan worden, is dat vanuit duurzaamheidsperspectief een betere optie.

De Stichting Ideële Reclame, SIRE, heeft dit thema opgepakt in de campagne 'Waardeer het. Repareer het'. De stichting constateert dat reparatie van spullen naar de achtergrond is geraakt en wil de consument de waarde ervan in laten zien. Het gaat niet alleen om elektronica, maar bijvoorbeeld ook om speelgoed, koffers en kleding.

NVMP-voorzitter Jan Kamminga is enthousiast over de SIRE-campagne. "De campagne geeft een goed overzicht van de verschillende keuzes die er zijn. Levensduurverlenging door reparatie bespaart op het beslag dat productie legt op energie en grondstoffen en op de inspanning van inzameling en recycling. Als het energie- en waterverbruik van het oude apparaat ongunstig is, als het milieu-belastende stoffen bevat of als het niet meer voldoet aan de veiligheidseisen, is vervangen aan de orde. Dan kost een tweede leven van het apparaat meer dan het opbrengt. Maar in andere gevallen verdient reparatie de voorkeur."

In Nederland zijn, in aanvulling op de reparatiebedrijven van dealers en elektronikawinkels, 430 laagdrempelige Repair Cafés beschikbaar

baar om te beoordelen of kapotte spullen een tweede leven verdienen. Zij draaien hoofdzakelijk op vrijwilligers en kunnen tegen overzichtelijke (materiaal-) kosten reparaties uitvoeren als dat mogelijk en verantwoord is. Zo niet, dan verwijzen de Repair Cafés de onherstelbare apparaten naar het inzamelsysteem van Wecycle conform afspraken die zij daarover hebben gemaakt.

Met de campagne speelt SIRE ook in op de dubbele moraal die de Nederlander heeft rondom het onderwerp repareren. 79 procent van de Nederlanders zegt hun spullen eerst te repareren en vindt het zonde om spullen weg te gooien, maar toch dankt de gemiddelde consument jaarlijks onder meer 18 kilo elektrische apparaten af terwijl naar schatting een kwart tot de helft hiervan nog te repareren is. De keuze voor vervanging of reparatie is vooral een geldkwestie en hangt af van de prijs van de reparatie en de kosten van vervanging. ◀

WAARDEER HET. REPAREREER HET
SIRE

FEITEN & CIJFERS

VERVANGING OF REPARATIE?

ALS NIEUWPRIJS PRODUCT	DAN PAS REPAREREN
≥€100	62% 52%
	Klein huishoudelijk voorwerpen Kleding

10% koopt altijd nieuw

WE ZEGGEN **WE DOEN**

79% Kapotte spullen probeer ik eerst te repareren voordat ik ze weggooi.

WEGGOEGEDRAG*

18 KILO	15 KILO	16 KILO
Elektrische apparaten	Textiel	Overig

* Per persoon per jaar. Schatting 25-50% nog te repareren.

TOP 5 BARRIÈRES REPAREREN

1. Kosten reparatie
2. Nieuw kopen is goedkoper
3. Zelf kunnen repareren of laten doen
4. Levensduur product
5. Gemak van de reparatie

TOP 5 DIRECT WEGGOEGOOD INDEEN STUK

44% Kleding	35% Koffer	1% Fiets	10% Telefoon
43% Springveer	29% Koelkast-apparaat	3% Laptop	18% KKK
38% Strijkijzer		9% Naaimachine	

TOP 5 MINST WEGGOEGOOD

1% Fiets	10% Telefoon
3% Laptop	18% KKK
9% Naaimachine	

POSITIEF T.O.V. REPAREREN

- 91% Toch indien zelf gerepareerd
- 77% Indien eerder succesvol gerepareerd, sneller overgaan tot reparatie
- 82% Repareren goed voor milieu

IK REPARER
REPAREREER IK

64% gooit klein huishoudelijk apparaat vaker weg dan repareren

EÉN OP DERTIEN CONSUMENTEN let bij aankoop op of deze makkelijk te repareren is

TWEDERDE OVERTUIGD: nieuw vaak goedkoper dan repareren

SIRE

UITGEBREIDE PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID

WETGEVER SCHERPT INZAMEL- PLICHT PRODUCENTEN AAN

In de komende vier jaar wordt de producentenverantwoordelijkheid aangescherpt. De Europese Unie wil de verplichting tot inzamelen en (laten) recyclen en de organisatie daarvan op een hoger en meer uniform Europees niveau brengen.

Dat producenten verantwoordelijk zijn voor de verwijdering van de stoffen, mengsels en producten die zij op de markt hebben gebracht is niet nieuw. Voor Elektrische en Elektronische Apparaten geldt dit uitgangspunt al sinds het eerste Besluit verwijdering wit- en bruingoed in 1999 in werking trad. Bij de implementatie van de herziene Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen gaat de Nederlandse overheid algemene, minimumeisen stellen aan een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Deze zijn opgenomen in het Ontwerpbesluit regeling Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV). De uiterste implementatiedatum van wijzigingsrichtlijn is 4 juli 2020. Bestaande regelingen voor

uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die voor 4 juli 2018 zijn vastgesteld (zoals de Regeling AEEA) moeten uiterlijk op 5 januari 2023 aan de algemene minimumvereisten voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid uit artikel 8 bis van de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen voldoen.

Inzameldoelstellingen

De producent (en importeur) is verantwoordelijk voor het behalen van wettelijke inzamel-doelstellingen – in het geval van elektrische apparaten is dat 65 procent van het nieuw op de markt gebrachte volume. De producent moet daartoe een landelijk dekkend inzamel-systeem aanbieden waar eindgebruikers 'kosteloos en continu' afgedankte producten kunnen aanbieden en hij moet eindgebruikers daarover informeren. Voor NVMP en haar achterban is dit gesneden koek, met een landelijk netwerk van 10.000 inzampunten en doorlopende campagnes en voorlichtings-inspanningen. Het Ontwerpbesluit bepaalt verder dat de producent de kosten draagt voor het nakomen van zijn uitgebreide

LANDELIJK DEKKEND INZAMEL-SYSTEEM

producentenverantwoordelijkheid. Hij moet kunnen aantonen dat hij de benodigde financiële en organisatorische middelen heeft voor toekomstige kosten voor de afvalfase van de in de handel gebrachte producten. Ten slotte moet de producent melding doen van onder meer het volume van producten dat hij op de markt heeft gebracht en van afgedankte producten die hij heeft laten inzamelen.

Verantwoordelijkheid

Met het oog op doelmatig afvalbeheer, schaalvoordelen en een voor consumenten laagdrempelig, eenduidig en toegankelijk systeem, kunnen producenten ervoor kiezen om zich te verenigen in of aan te sluiten bij een producentenorganisatie. Daarmee organiseren zij gezamenlijk de inzameling en recycling van hun afgedankte producten, zoals nu al praktijk is. Producenten en importeurs van elektrische apparaten en lampen hebben dat de afgelopen twintig jaar in de NVMP gedaan.

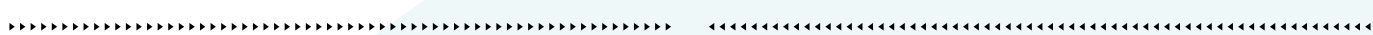
In de huidige Regeling Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (AEEA) is de individuele producent verantwoordelijk voor de inzameling en passende verwerking van de door hen in de handel gebrachte apparatuur. Dit betekent dat zij allen afzonderlijk 'normadressaat' zijn. Dit maakt handhaving lastig. In het Ontwerpbesluit wordt de producentenorganisatie waarbij de individuele producenten zijn aangesloten normadressaat en neemt daarmee de verplichtingen over die volgen uit de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Zij moet aantonen dat de wettelijke doelstelling namens alle leden

is gehaald en kan erop worden aangesproken als dat niet zo is. Daarmee is het voor de overheid gemakkelijker om te handhaven bij het niet behalen van de wettelijke doelstellingen.

Verplichtingen van de producentenorganisatie

Een producentenorganisatie zoals de productstichting neemt straks ook de verplichtingen over ten aanzien van financiële en organisatorische soliditeit en de rapportageverplichtingen. Zij moet bovendien laten zien dat de bijdragen die zij van haar leden vraagt de toekomstige kosten voor de afvalfase van reeds in de handel gebrachte producten dekken. De producentenorganisatie wordt daarnaast verplicht die bijdragen van leden indien mogelijk te differentiëren naar de duurzaamheid, reparatiebaarheid, herbruikbaarheid, recycleerbaarheid en de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen van hun producten. Om de transparantie te vergroten moet elke producentenorganisatie inzicht geven in wie haar eigenaren en leden zijn, in wat de financiële bijdragen van de individuele leden zijn en in de selectieprocedure van afvalbeheerders en andere ketenpartijen waarmee wordt samengewerkt.

DE PRODUCENT DRAAGT VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE AFVALFASE VAN DE PRODUCTEN, STOFFEN OF MENGSELS DIE HIJ IN DE HANDEL HEEFT GEBRACHT.

AVV stut solidariteit producenten

Met een producentenorganisatie kunnen producenten gezamenlijk uitvoering geven aan producentenverantwoordelijkheid. Dit kan zowel bij vrijwillige producentenorganisaties als bij een producentenorganisatie die zorg draagt voor de uitvoering van de verplichtingen naar aanleiding van een algemeen verbindend verklaarde overeenkomst. De minister kan, indien dat in het belang is van een doelmatig beheer van afvalstoffen, een afvalbeheerbijdrage algemeen verbindend verklaren. Hiervoor dient de aanvraag een belangrijke meerderheid van de producenten te vertegenwoordigen. Een producentenorganisatie met

een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) is dan de enige producentenorganisatie, waaraan alle producenten verplicht zijn deel te nemen. In de sector elektrische apparaten en lampen heeft LightRec de afgelopen vijf jaar ervaring opgedaan met

een AVV. Onlangs heeft het ministerie de productstichting voor lampen voor de tweede maal een AVV toegekend. Voor een evaluatie van die ervaringen, zie pagina 15 in deze editie van Retour.

Samenwerking met partijen in de keten

De Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen erkent het zogenoemde 'all actors' principe: naast producenten hebben ook andere ketenpartijen verantwoordelijkheden als het gaat om het verantwoord inzamelen en recyclen van afgedankte producten. Dit uitgangspunt wordt ook in Nederland algemeen aanvaard. Als eindgebruikers niet of onvoldoende gescheiden inleveren of als gemeenten en winkeliers hun bijdrage in de inzameling onvoldoende kunnen of willen leveren, staan producenten machteloos in het nakomen van hun (uitgebreide) verantwoordelijkheid.

De Kaderrichtlijn schrijft voor dat lidstaten in hun implementatieregelingen duidelijk de taken en verantwoordelijkheden moeten omschrijven van alle betrokken actoren, waaronder producenten, de producentenorganisaties, de private of publieke afvalverwerkers, de plaatselijke instanties en, waar van toepassing, exploitanten van installaties voor hergebruik en voorbereiding voor hergebruik en ondernemingen van de sociale economie. Het Nederlandse Ontwerpbesluit regeling UPV ter implementatie van de Europese Kaderrichtlijn stelt dat "de producent om zijn verantwoordelijkheden na te komen afspraken kan maken met andere actoren, zoals verkooppunten, kringloopbedrijven, inzamelaars, afvalverwerkers of gemeenten." Hiermee wordt het 'all actors' principe slechts privaatrechtelijk ingevuld; veel minder vergaand dan wettelijk voorgeschreven verantwoordelijkheden en verplichtingen.

NAAST PRODUCENTEN
HEBBEN OOK ANDERE
KETENPARTIJEN
VERANTWOORDELIJKHEDEN
ALS HET GAAT OM HET
VERANTWOORD INZAMELEN
EN RECYCLEN VAN
AFGEDANKTE PRODUCTEN.

Het Ontwerpbesluit benadrukt dat de verantwoordelijkheid om een systeem op te zetten waarmee de uitgebreide verantwoordelijkheid wordt nagekomen, expliciet en uitsluitend bij de producent ligt. De producent blijft normadressaat en daarmee is het, volgens het Ontwerpbesluit, aan de producent om te voorkomen dat hij voor het nakomen van zijn verantwoordelijkheid afhankelijk wordt van derden. NVMP en andere producentenorganisaties zijn daartegen in de internetconsultatie

eensgezind in het geweer gekomen en vinden dit onaanvaardbaar en niet haalbaar.

Gevolgen voor elektronica-sector

Voor een sector die nog lang niet aan zijn inzameldoelstelling voldoet, ligt met name de lat van de uitgebreide verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid hoog. Het Plan van Aanpak 65 procent zal in een hogere versnelling moeten worden gezet en alle actoren zullen stappen moeten zetten om het dalende inzamelpercentage te keren en de doelstelling te bereiken. ◀

EEN UNIFORME EUROPESE AANPAK

De nieuwe regels voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zijn gesteld in de Europese richtlijn 2018/851 tot wijziging van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen (2008/98/EG). Het Europees Parlement en de Raad willen daarmee iets doen aan de aanzienlijke verschillen in organisatorische en financiële opzet van de verantwoorde verwijdering van afgedankte stoffen en producten, zowel tussen productstromen als tussen landen. Dat leidt tot een ongewenste variatie in doeltreffendheid van het instrument van producentenverantwoordelijkheid. Reden voor invoering van een meer eenduidige, doeltreffende en transparante invulling in artikel 8 bis van de herziene Kaderrichtlijn.

Met het Nederlandse Ontwerpbesluit regeling Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid wordt artikel 8 bis van de herziene Kaderrichtlijn Afvalstoffen geïmplementeerd. Hiermee worden algemene eisen gesteld aan een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. In het Ontwerpbesluit zegt de Nederlandse overheid uit te gaan van een “lastenluwe en zuivere” implementatie van de EU-minimumeisen. De producentenverantwoordelijkheid zal net als nu per productstroom worden vastgesteld in de aparte Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) of ministeriële

regelingen. Conform de richtlijn blijft het mogelijk om, in aanvulling op de algemene Europese minimumeisen, per productstroom aanvullende of specifieke eisen te stellen. Voor de productstromen autobanden, autowrakken, batterijen en accu's, elektrische en elektronische apparatuur en verpakkingen geldt al een regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Ook producenten van plastic tassen, sigarettenfilters, ballonnen, schoonmaakdoekjes en visnetten zullen een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid gaan dragen en worden producenten onder andere verantwoordelijk gesteld voor de publieke opruimkosten van zwerfafval.

De toelichting van het Ontwerpbesluit onderstreept dat het nadrukkelijk een beleidsdoelstelling van een regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is om de financiële en organisatorische lasten voor het afvalbeheer bij de producent te leggen. “Er is derhalve per definitie sprake van een verschuiving van de lasten richting de producent en dat is ook de bedoeling. Dit heeft tot doel om de producent te stimuleren integraal na te denken over hoe de lasten die zijn product in de gehele levenscyclus veroorzaakt, zo veel mogelijk te verlagen.”

Martin de Jager

DUBBELINTERVIEW MARTIN DE JAGER EN MAURICE SPEE

LIGHTREC KLAAR VOOR DE TRANSITIE

Martin de Jager droeg deze zomer na twaalf jaar de voorzittershamer van LightRec over aan Maurice Spee. Samen blikken zij terug op de opbouw van een inzamelsysteem voor spaarlampen en tl-buizen en kijken zij vooruit naar de verwerking van ledlampen.

Wat de grootste prestatie van LightRec is geweest? Martin de Jager is vooral trots op de integratie van de detailhandel in het inzamelsysteem. “Met name bij de food-retail was er veel weerstand. Maar uiteindelijk is het denken omgegaan en hebben we hen meegekregen. Ook in supermarkten staan nu inzamelbakken voor lampen. Dat is heel belangrijk voor de zichtbaarheid en de promotie van het systeem. Niet alleen voor lampen, maar ook voor kleine elektrische apparaten.” Een tweede grote succes is de toekenning in 2014 van een eerste Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) die alle producenten en importeurs van lampen en armaturen verplicht om een bijdrage te betalen voor het inzamelsysteem. Daarmee gaf het ministerie volgens De Jager erkenning aan het kwalitatief hoogwaardige inzamelsysteem dat LightRec met Wecycle heeft opgebouwd. “De AVV zorgt voor een eerlijk speelveld omdat iedere producent of importeur naar rato bijdraagt. Bovendien zijn we daarmee verzekerd van middelen om de transitie te maken van de inzameling en recycling van gasontlading-lampen naar ledverlichting. Dat is van cruciaal belang gebleken.” Dat de AVV ook in de ogen van het ministerie een succes is geweest, blijkt uit het feit dat LightRec onlangs een nieuwe AVV voor lampen toegekend heeft gekregen (zie kader).

State-of-the-art

Mede door deze successen presteert LightRec over de hele linie genomen prima, stelt Maurice Spee. “Met name de inzamelstructuur met retailers, doe-het-zelf-zaken en supermarkten is echt state-of-the-art.”

Spee, net als De Jager afkomstig van Philips Lighting (nu Signify), kan het weten. Hij zit in besturen van vergelijkbare organisaties in onder andere Duitsland, Frankrijk, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Italië. Het verschil in systemen en kwaliteitsniveaus hebben volgens hem ook te maken met de structuur van de inzamelorganisaties en de omstandigheden in de verschillende landen, die onderling moeilijk te vergelijken zijn. “De stichtingsvorm van LightRec verschilt van een aandeelhoudersstructuur of een associatie en ook de splitsing tussen beleid en uitvoering is in het buitenland niet gebruikelijk. Ik heb mij de eerste maanden vooral verdiept in de specifieke dynamiek van LightRec, als stichting en lid van Vereniging NVMP met een aparte uitvoeringsorganisatie Wecycle. Die is wel nieuw voor mij.” Spee is enthousiast over de nieuwe AVV die LightRec bij zijn aantreden meekrijgt. “Het geeft rust, juist op een moment dat nieuwe wettelijke regels voor een meer uitgebreide producentenverantwoordelijkheid hogere eisen stellen aan financiering en financierbaarheid van inzamelsystemen. Je kunt je focussen op het optimaliseren van het gezamenlijke systeem.”

Steun mobiliseren

De AVV is er niet bij gebrek aan steun van producenten. In tegendeel, zegt Martin de Jager. “Er is steeds een heel sterke ondersteuning geweest van de producenten om LightRec naar een hoger plan te brengen. Het was anders ook niet gelukt, want anders dan bij witgoed en ICT

Maurice Spee

NAAR LED

hebben lampen feitelijk geen economische restwaarde aan het eind van hun levensduur. Wij hebben als enige productstichting een inzamelsysteem opgezet voor nul-waarde-goederen. Om ze te kunnen recyclen moet er geld bij.” Veel moeilijker vond De Jager het om de consument mee te krijgen. “Ik heb onderschat hoe moeilijk het is om consumenten ertoe te bewegen kapotte lampen en armaturen netjes af te danken en niet in de vuilnisbak te gooien. Dat is een ontzettend taai proces gebleken. Ongeveer een derde van de mensen is intrinsiek gemotiveerd, ongeveer een derde staat er neutraal in en je houdt altijd een derde die zegt: bekijk het maar. Je kunt communiceren tot je een ons weegt, maar die krijg je niet mee.”

Uitdaging

Daar ligt de uitdaging voor Maurice Spee. “De ambitie is en blijft om meer lampen in te zamelen. En dat wordt ingewikkelder nu we naast een inzamelsysteem voor spaarlampen een systeem voor ledlampen moeten optuigen. Gegeven de lange levensduur van led duurt het nog tien tot vijftien jaar voor je kunt gaan nadenken over een systeem dat alleen nog maar ledlampen verwerkt en het hele kwikverhaal voorbij is. Gelukkig hebben we als LightRec een heel degelijke financiering opgebouwd. Dus we kunnen ook de komende jaren aan onze wettelijke verplichtingen voldoen.”

Spee en De Jager hebben uitgebreid gesproken over de toekomstperspectieven en het staat voor hen niet vast dat LightRec zijn huidige rol zal blijven spelen. Ledlampen en ledinairs zijn gewoon elektronica en wellicht dienen zich andere partijen aan om die in te zamelen of te recyclen, zegt Spee. De Jager vult aan: “wellicht kunnen we onszelf dan omvormen in een expertisecentrum dat ons specialisme in het efficiënt inzamelen van nul-waarde-goederen breder inzet in een circulaire economie.”

NIEUWE AVV VOOR LAMPEN WEGENS SUCCES GEPROLONGEERD

Ook de komende drie jaar zijn alle producenten en importeurs van lampen in Nederland verplicht naar rato van hun verkopen op de Nederlandse markt bij te dragen aan de kosten van inzameling en recycling van afgedankte lampen. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft daartoe onlangs een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) toegekend aan stichting LightRec. De nieuwe AVV loopt af op 1 januari 2023.

De verplichte deelname voor producenten van lampen bestaat als sinds in 2014 een eerste AVV aan LightRec is toegekend. Die AVV gold behalve voor lampen ook voor armaturen. Omdat armaturen onder aangepaste Europese regelgeving in een andere productgroep zijn ingedeeld, is de nieuwe AVV alleen op de productgroep lampen van toepassing.

Het ministerie heeft bij toekenning overwogen dat LightRec een stichting zonder winstoogmerk is die namens producenten en importeurs opdrachtgever is van de inzameling en recycling van verlichting. De AVV garandeert dat de kosten over alle producenten en importeurs worden verdeeld en met deze bijdragen kan LightRec blijven werken aan “een kostenefficiënte en duurzame inzameling en uiteindelijke verwerking”. Volgens Gied van Hoorn, directeur van LightRec, is de nieuwe AVV een waarborg voor de beoogde circulariteit van energiezuinige lampen. “We hebben afgelopen jaren hard gewerkt aan een van de beste inzamelstructuren van Europa, met fijnmazige landelijke dekking in samenwerking met alle grote supermarktketens, vele bouwmarkten, tuincentra en andere winkelketens. Daarmee zijn grote investeringen gemoeid geweest en zal geïnvesteerd moeten blijven worden. En het is belangrijk dat die kosten door alle stakeholders samen worden gedragen.”

VERNIEUWDE JEKKO VOORKOMT ZWERFLAMPEN IN KLIKO

Nog te veel oude spaarlampen en ook al de eerste ledlampen die nu kapotgaan worden samen met het normale huisvuil zomaar in de grijze kliko gegooid. En daar hoort het niet thuis.

Om het consumenten makkelijk te maken kapotte lampen en zelfs kleine armaturen gescheiden in te zamelen, is er nu alweer de derde generatie Jekko inzamelbox. De introductie vond plaats tijdens de Nationale Recycle Week die van 14 tot 21 oktober door Heel Holland Recyclet werd georganiseerd.

Van de eerste twee generaties Jekko zijn er inmiddels sinds 2012 meer dan 1 miljoen verspreid en in veel Nederlandse huishoudens een bekende verschijning in de werkkast geworden. Deze vernieuwde inzamelbox, opnieuw door LightRec gefinancierd en mogelijk gemaakt, helpt consumenten om kapotte (spaar)lampen, kleine elektrische apparaten en lege batterijen netjes op één centrale plek te bewaren. Als de losse bakjes vol zijn, kunnen ze afzonderlijk of tegelijk heel eenvoudig meegenomen worden naar de supermarkt, bouwmarkt, elektro-retailer of de milieustraat van de gemeente om de afgedankte spullen daar in één keer in een Wecycle-inzamelbak te deponeren.

De vernieuwde Jekko kent een nieuw design en is duurzamer dan de vorige versie omdat hij geen kunststof onderdelen meer bevat. Er passen nu ook makkelijk kleine armaturen zoals zaklampen en ledkaarsen in. Gied van Hoorn, directeur van LightRec zegt: "We lanceren de vernieuwde Jekko-inzamelbox tijdens de Nationale Recycle Week. Vanaf dat moment is hij te verkrijgen bij gemeenten, scholen en kringloopwinkels. We gooien letterlijk onze Jekko in de strijd tegen de kliko. En gebruiken deze campagneweek als deelnemer van Heel Holland Recyclet om de inzameling van lampen en armaturen een extra boost te geven. We gaan ervoor zorgen dat we aan de voorkant, dus via elk huishouden, nog meer inzamelen en minder laten verdwijnen via

het reguliere huisvuil dat verdwijnt in de grijze kliko of ondergrondse afvalcontainers. Zodra je de Jekko in huis hebt, doet een kind de was en behoort het zomaar weggooid van lampen tot het verleden." ◀

GOUDEN BAKKIE AWARD VOOR MARTIN DE JAGER

Voor zijn jarenlange inzet voor LightRec ontving Martin de Jager uit handen van Gied van Hoorn een Gouden Bakkie Award. De Gouden Bakkie Awards worden jaarlijks door LightRec uitgereikt aan organisaties en personen die zich extra hebben ingezet voor de inzameling en recycling van lampen en armaturen.

NATIONALE RECYCLEWEEK

Iedereen recyclet wel iets maar nog lang niet iedereen recyclet alles. Het gezamenlijke initiatief "Heel Holland Recyclet" deed afgelopen zomer een oproep aan consumenten om altijd al hun e-waste in te leveren bij de vele e-waste inleverpunten. Deze eerste actie leverde veel aandacht op in de pers.

Producenten, retailers en gemeenten organiseerden in de week van 14 tot 21 oktober voor het eerst de Nationale Recycleweek om de inzameling van afgedankte elektrische en elektronische apparaten en verlichting een impuls te geven. Tijdens deze week besteedden zij extra aandacht aan het (verder) verbeteren van de bekendheid en het gebruik van e-waste inleverpunt(en) en service. De hele campagne was te volgen via heelhollandrecyclet.nl.

Vanaf 7 oktober werd de campagne gestart. Met radiospotjes, print, masten langs de snelwegen en social media werden consumenten en bedrijven aangespoord om mee te doen aan de Nationale Recycleweek. Er was een campagne communicatiekit ontwikkeld die alle partijen gratis en rechtenvrij konden inzetten om hun steun kenbaar te maken.

Aanleiding van de urgentie is dat door de huidige economische hoogconjunctuur meer en meer nieuwe typen apparaten op de markt komen, bestaande apparaten sneller dan voorheen worden vervangen en huishoudens ook gemiddeld steeds meer apparaten bezitten. Afgedankte apparaten (waaronder ook spaarlampen, die in hoog tempo worden vervangen door ledverlichting) worden echter vaak niet ingeleverd voor recycling; ze zwerven door de Nederlandse huishoudens, opgeborgen in laden en kasten, op zolders, in schuren en kelders. Het blijkt dat een gemiddeld Nederlands gezin rond de honderd apparaten in huis heeft waarvan een deel niet meer in gebruik is. Ook verdwijnen afgedankte apparaten nog te vaak in het restafval waardoor ze niet worden gerecycled en de grondstoffen verloren gaan. "Als elk Nederlands huishouden één bananendoos met afgedankte apparaten zou inleveren, zou het probleem al aanzienlijk afnemen", aldus Jan Kamminga namens Heel Holland Recyclet. ◀

DEELNEMER JEROEN COX VAN KPN

“CIRCULAIR IS VOOR ONS EEN PERFORMANCE INDICATOR”

KPN, zegt Senior Manager Energie en Milieu Jeroen Cox, werkt aan de ontwikkeling van iconische circulaire producten ter inspiratie van markt, klanten en collega's. In 2025 wil de telecomonderneming nagenoeg honderd procent circulair zijn.

“Als deelnemer van de productstichting ICT Milieu neemt KPN deel in Wecycle. Het is cruciaal dat dit inzamelsysteem er is als vangnet onder met name de consumentenmarkt. Wecycle speelt op landelijk niveau een sleutelrol in het behalen van de Europese inzameldoelstelling van 65 procent, in de aanloop naar een gesloten cirkel voor elektrische apparaten.

Verantwoordelijkheid nemen

KPN steunt Wecycle van harte, maar tegelijkertijd vinden wij dat we er met dat vangnet niet zijn. Wij willen ook zelf direct verantwoordelijkheid nemen voor de producten die wij in de markt zetten. Laat ik beginnen aan het begin van de cirkel. Wij bemoeien ons nadrukkelijk met het ontwerp van apparaten die wij bij klanten plaatsen of die wij in ons netwerk gebruiken. Wij willen die apparaten kleiner en lichter maken, energiezuiniger en waar mogelijk gemaakt uit herwonnen materiaal. Ze moeten gemakkelijker uit elkaar gehaald kunnen worden zodat ze beter gerepareerd, gereviseerd en gerecycled kunnen worden.

“WIJ WILLEN VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN VOOR DE PRODUCTEN DIE WIJ IN DE MARKT ZETTEN.”

Inmiddels hebben 18 leveranciers ons circulair manifest getekend, waarin zij zich committeren aan onze ambities. Wij denken met hen mee hoe we onze ideale specificaties kunnen realiseren en zitten bijvoorbeeld ook met een van de fabrikanten bij het refurbishingbedrijf om te bezien hoe we met minder schroefjes en een handiger constructie beter en sneller kunnen refurbishen. Dat heeft inmiddels een aantal iconische producten opgeleverd. Zo hebben we inmiddels een afstandsbediening met een bodemplaat van gerecycled kunststof. Nieuwe TV-ontvangers zijn veel kleiner, lichter en

Jeroen Cox
(Foto: Charlene van der Gracht)

BEGINNEN AAN HET BEGIN VAN DE CIRKEL

energiezuiniger dan hun voorgangers met alle besparing van grondstoffen en energie van dien. Voor het eerst wordt in deze TV-ontvanger 33 procent gerecycled kunststof gebruikt. VDL heeft een straatkast voor ons ontwikkeld van gerecycled aluminium die minder dan een derde weegt van de oude kasten. Er zitten meer van dat soort tot de verbeelding sprekende producten in de pijplijn.

Betrokkenheid bij het recyclingproces

Aan het andere einde van de keten, als het apparaat wordt afgedankt, zijn producenten ook in toenemende mate betrokken bij hergebruik en recycling. Duurzaamheid en reputatie spelen een rol, maar ook bedrijfseconomische afwegingen. Je ziet bijvoorbeeld dat producenten goed kijken naar de mogelijkheden van revisie en hergebruik om waardevolle en schaarse metalen terug te winnen. Aluminium backcovers van mobiele telefoons bijvoorbeeld kun je tegen lagere kosten en met dezelfde kwaliteit maken uit gebruikte backcovers. De producent weet precies hoe een apparaat in elkaar zit en dus ook hoe je dat het beste weer uit elkaar kunt halen en recyclen. Apple heeft een robot ontwikkeld voor het demonteren en recyclen van gebruikte iPhones, die kunnen worden ingeleverd bij KPN-winkels in Nederland. Als je bij het recyclingproces betrokken bent, weet je als producent wat de kwaliteit van de materialen is en waarvoor je dat weer kunt gebruiken.

Om aan hergebruik en recycling toe te komen, moet je eerst de afgedankte apparaten zien terug te halen van je klant. Daar werken wij bij KPN hard aan. Met afstandsbedieningen, set-up boxen en modems lukt dat al heel aardig. We stimuleren dat actief. We communiceren voortdurend naar onze klanten dat we circulair willen opereren en dat dit met hun medewerking ook mogelijk is. Bij verhuizing sturen we voorgeadresseerde retourdozen op, met een oproep alle apparaten die zij afdanken terug te sturen. Van alle TV-ontvangers en modems die we onze klanten in bruikleen geven, krijgen we twee derde terug. Daarvan maken we 29 procent weer geschikt voor hergebruik en 57 procent laten we recyclen.

Netwerkapparatuur proberen we een tweede leven te geven. Van de totale uitstroom van het netwerk is 3 procent geschikt voor hergebruik en 78 procent kunnen we recyclen bij gecertificeerde verwerkers.

Vergeeten mobiele telefoons

Mobiele telefoons is een ander verhaal. Die krijgen we tot heden beperkt terug. Een mobiele telefoon is eigendom van de klant die er waarde aan toekent, ook als hij of zij het toestel niet meer gebruikt. Het wordt doorgegeven, verkocht of belandt in de la. Sinds een paar maanden hebben we toestelruil geïntroduceerd waarbij het oude toestel een korting oplevert op de prijs van een nieuw toestel. Daarnaast werken we aan initiatieven om oude mobiele toestellen uit de la te krijgen naar ons hergebruik- en recyclingsstelsel.

Op de kwaliteit van de recycling proberen we doorlopend verbeterlagen te maken. Wij kijken kritisch naar wat recyclingbedrijven presteren en wegen de kosten af tegen het recyclingresultaat: welk deel van de grondstoffen wordt herwonnen en hoe zuiver is het recyclaat. Daarbij is de rapportage een belangrijke factor: het is essentieel dat we voldoende data hebben om een goed oordeel over de kwaliteit te kunnen vormen en als die ontbreekt, is dat een dealbreaker.

Van de totale uitstroom van KPN die we terughalen wordt 75% hergebruikt of gerecycled. Over de komende drie jaar streeft KPN ernaar om dat percentage verder op te voeren. Dat is een ambitieus target en niet vrijblijvend: het is een van de lange termijn prestatiecriteria die de bonus van ons management bepaalt. Hiermee onderstrepen wij nadrukkelijk onze circulaire ambitie.” ◀

“OM AAN HERGEBRUIK EN RECYCLING TOE TE KOMEN, MOET JE EERST DE AFGEDANKTE APPARATEN ZIEN TERUG TE HALEN VAN JE KLANT.”

VPN EN RWS LANCEREN NIEUW BEELDMERK AFVALSCHEIDING

STICHTING BRUINGOED HEEFT EEN NIEUWE NAAM: STICHTING FIAR CE

De stichting Verwerking Elektronische Apparaten (handelsnaam: Stichting Bruingoed) is in 1998 opgericht door de Vereniging FIAR CE.

De FIAR hield zich als brancheorganisatie bezig met de belangen van handel en industrie op het gebied van consumentenelektronica. Stichting Bruingoed is opgericht voor het organiseren van de inzameling en verwerking van afgedankte audio- en videoapparatuur. De doelstelling van de stichting is echter breder en richt zich ook op onderzoek en ontwikkeling rond zaken op het gebied van producentenverantwoordelijkheid en milieu.

Zaken die betrekking hebben op bijvoorbeeld het ontwerp van apparaten vormden lang het exclusieve werkveld van vereniging FIAR CE, maar als gevolg van het concept circulaire economie is het onderscheid van op de markt brengen en van de markt halen minder relevant geworden. Een goede herwinning van materialen die na inzameling dient plaats te vinden is immers in belangrijke mate afhankelijk van de wijze waarop het product is ontworpen.

In het licht van deze ontwikkelingen heeft het bestuur van de stichting Bruingoed in overleg met het bestuur van vereniging FIAR CE besloten om de activiteiten van FIAR CE onder te brengen in stichting Bruingoed en verder te gaan onder de naam stichting FIAR CE.

Samen geven we afval een nieuw leven. Dat is de boodschap van het nieuwe, verbindende beeldmerk afvalscheiding dat onlangs is gelanceerd. Het beeldmerk beoogt dat particulieren de communicatie-uitingen van publieke en private organisaties over afvalscheiding met elkaar gaan associëren.

Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat Van Veldhoven is blij met het beeldmerk: "Afval was een probleem, maar is tegenwoordig een kans. Een grondstof voor nieuwe producten. Met dit beeldmerk stimuleren we mensen nog meer om beter en slimmer afval te scheiden. Goed voor ons milieu en cruciaal voor een gezonde toekomst."

Betere afvalscheiding

Het gebruik van het beeldmerk is primair bedoeld voor gemeenten, brancheorganisaties, producenten en NGO's. Met eenzelfde beeldmerk op bijvoorbeeld de webpagina van de gemeente, de vrachtwagen van de ophaaldienst en de zak voor PMD-inzameling zal het effect van alle afvalscheidingscommunicatie toenemen en leiden tot betere afvalscheiding.

Gezamenlijk initiatief van overheid en bedrijfsleven

Het beeldmerk is het resultaat van samenwerking tussen overheden en bedrijfsleven. Rijkswaterstaat (RWS) en de Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland (VPN) zijn initiatiefnemers vanuit het Uitvoeringsprogramma Circulaire economie 2019 – 2023. Ze werken hierbij nauw samen met de NVRD (de vereniging van o.a. gemeentelijke afvalbeheerders en reinigingsdiensten) en voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal.

Vrij beschikbaar

Het beeldmerk is zo ontworpen dat het de afzonderlijke boodschappen van gemeenten, organisaties en bedrijven verbindt en versterkt. Partijen kunnen het beeldmerk gebruiken op een wijze die hen het beste uitkomt, naast het beeldmerk van eigen organisatie.

Behalve een gebruikershandboek zijn er diverse hulpmiddelen, zoals een presentatie, een animatie, basismateriaal voor social media en foldermateriaal. Al het materiaal is vrij beschikbaar via www.vang-hha.nl/beeldmerkafvalscheiding.

RAPPORTAGE NATIONAAL (W)EEE REGISTER 2018

De Europese Richtlijn vereist dat in 2018, van de gemiddelde gewichtshoeveelheid op de markt gebrachte elektrische en elektronische apparatuur over de drie voorgaande jaren (2015-2016-2017), 45 procent wordt ingezameld.

Het inzamelpercentage voor 2018 komt uit op 49 procent. Daarmee voldoet Nederland aan de inzameldoelstelling van 45 procent in 2018. Indien de productcategorie zonnepanelen buiten beschouwing zou worden gelaten, komt het inzamelpercentage uit op 55 procent. Immers, het zal nog een geruime tijd duren voordat de massaal op de markt

gebrachte zonnepanelen grootschalig voor verwerking zullen worden aangeboden.

Zoals bekend, gaat in 2019 het binnen de Europese Unie vereiste inzamelpercentage verder omhoog naar 65 procent en Nederland staat dan ook voor de uitdaging om ook dit percentage te realiseren.

Categorieën AEEA	POM gem. 2015-2017	Inzameling 2018	Inzamelpercentage*
1 Grote huishoudelijke apparaten	178.312	94.961	53%
2 Kleine huishoudelijke apparaten	36.235	22.369	62%
3 IT- en telecommunicatieapparatuur	52.709	31.326	59%
4 Consumentenapparatuur	64.705	22.064	34%
• Waarvan fotovoltaïsche panelen	42.023	131	0%
5 Verlichtingsapparatuur	15.336	4.933	32%
• Waarvan energiezuinige lampen	4.228	1.755	42%
6 Elektrisch en elektronisch gereedschap	17.690	4.051	23%
7 Speelgoed, ontspannings- en sportapparatuur	4.711	1.061	23%
8 Medische hulpmiddelen	1.338	368	27%
9 Meet- en controle-instrumenten	4.053	1.490	37%
10 Automaten	2.612	1.804	69%
11 Open scope apparatuur (vanaf 15-8-2018)	-	521	-
TOTAAL	377.700	184.947	49%
• Totaal excl. fotovoltaïsche panelen	335.677	184.815	55%

* Berekend op basis van het totale gewicht van de AEEA dat in de loop van een gegeven jaar is ingezameld en verwerkt, uitgedrukt als percentage van de gemiddelde gewichtshoeveelheid EEA die de voorgaande drie jaren in de handel is gebracht.

Bron: Nationaal (W)EEE Register

Eric Jan Schipper (Intergamma, tweede van rechts) ontvangt de Wecycle Gouden Bakkie Award uit handen van Gied van Hoorn (LightRec, tweede van links) en Raymond Onink (Wecycle, uiterst links).

INTERGAMMA BELOOND VOOR JARENLANGE SUCCESVOLLE INZAMELING

Intergamma (GAMMA, KARWEI) heeft dit jaar een Gouden Bakkie Award verdiend voor het succesvol inzamelen van consumentenverlichting. In de GAMMA-vestiging Leeuwenstein in Delft plaatste Wecycle in 2012 de eerste inzamelstraat. Op dit

moment zamelt Intergamma in de 166 GAMMA- en de 136 KARWEI-bouwmarkten bijna 270.000 kilo e-waste per jaar in, waarvan 60.000 kilo lampen en armaturen. Intergamma is een voorloper geweest waar tal van andere winkeliers zich

aan kunnen spiegelen. Het doel van de Gouden Bakkie Awards is het belonen van Wecycle-partners voor de inzameling van verlichting en voor hun voorbeeldgedrag. Wecycle reikt de Gouden Bakkie Awards uit in opdracht van LightRec Nederland.

NIEUW INZAMELMEUBEL BIJ ALDI

Klanten van ALDI kunnen hun afgedankte batterijen, kapotte spaar- en ledlampen, lege cartridges en kleine elektrische apparaten inleveren bij de filialen. Alle ALDI-winkels hebben een nieuw inzamelmeubel. Dit maakt het hen makkelijker bij te dragen aan recycling. Met de inzamelmeubels bij ALDI komt het totaal aantal supermarkten met een inlevermogelijkheid voor zowel batterijen als klein e-waste op maar liefst 3.000.

ALTIJD EEN E-WASTE INLEVERPUNT IN DE BUURT

CONSUMENTEN ZIJN IN HOGE MATE BEREID OM HUN E-WASTE NETJES IN TE LEVEREN MITS DIT MAKKELIJK EN DICHTBIJ KAN. HET STIMULEREN VAN DE BEKENDHEID EN HET GEBRUIK VAN HET GROTE AANTAL E-WASTE INLEVERPUNTEN STAAT ALTIJD CENTRAAL IN DE PROMOTIE-CAMPAGNES.

VLOGGERS ROEPEN JONGEREN OP HUN EIGEN E-WASTE OP TE RUIMEN

Met de komst van inleverbakken in de winkels is het ook voor jongeren heel makkelijk geworden hun eigen e-waste in te leveren. Toch brengt nog geen tien procent van de jongeren een kapot apparaat zelf weg voor recycling. Met een social mediacampagne door bekende vloggers Thomas van Grinsven, Bo Beljaars en Thomas Brok wil Wecycle de jongeren actiever maken. De campagne liep tijdens de Nationale Recycleweek 2019.

EDUCATIE

BASISSCHOLEN INZAMELACTIE KLEINE APPARATEN EN ARMATUREN 2019

Ruim 200 basisscholen doen mee met de grote inzamelactie voor kleine apparaten. Iedere school die minimaal 75 apparaten inzamelt, verdient een cadeau en een Wecycle Recyclecertificaat.

VERSPREIDING VAN 200.000 WECYCLE SCHOOLKRANTEN

Ruim 1.800 basisscholen die zich bij Wecycle hebben aangemeld als partner ontvangen begin september gratis schoolkranten voor de groepen 7 en 8. Naast leuke puzzels en een winactie werden alle kinderen opgeroepen mee te doen met de Nationale Recycleweek.

PROMOTIE INLEVER- MIDDELEN LAMPEN EN ARMATUREN VIA SPONSORING ELEKTRO 2019

In opdracht van Stichting LightRec was Wecycle van 24, 25 en 26 september als sponsor van de VR Escape Game te zien tijdens Elektro 2019 in de beursfabriek Nieuwegein. Deelnemers aan de games kregen een Wecycle Recyclekaartspel met hierin (professionele) inzamelmiddelen.

RECYCLECOACH BIJ RECYCLEPROBLEMEN

Onderzoek door Motivaction heeft aangetoond dat mensen het lastig vinden om het inleveren van hun e-waste goed te organiseren. Tijdens een onlinecampagne worden korte ludieke filmpjes getoond van consumenten met een herkenbaar e-waste recycleprobleem. Zij worden geholpen door een Recyclecoach. Hiermee is de kijker geholpen en op de doorlinkpagina naar watismijnapparaatwaard.nl en watismijnlampwaard.nl staan meer tips om beter te recycelen.

GRATIS KAARTSPEL BIJ INLEVEREN VAN DRIE KAPOTTE LAMPEN OP MILIEUSTRAAAT PARTNERGEMEENTE

Tijdens de Nationale Recycleweek (14 tot 21 oktober) kreeg iedereen die minimaal drie oude lampen inleverde op de gemeentelijke milieustraat een gratis Wecycle Recyclekaartspeel (op=op). Hierin komen op educatieve wijze alle inleverpunten aan bod waar je als consument elektrische apparaten, verlichting en armaturen (e-waste) feitelijk moet inleveren. Het educatieve kaartspel is mogelijk gemaakt door de Stichting LightRec die in Nederland verantwoordelijk is voor de inzameling en recycling van lampen en armaturen.

STIMULEREN INZAMELING CONSUMENTEN-ARMATUREN

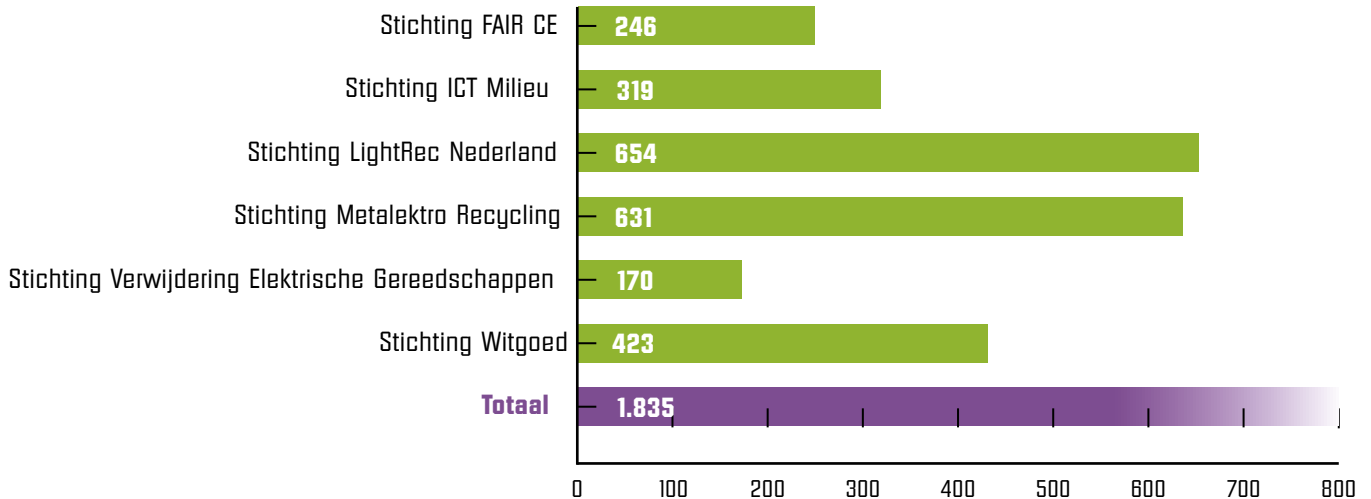
In opdracht van Stichting LightRec werd er dit najaar weer campagne gevoerd om consumenten te informeren over het correct afdanken van hun lampen en armaturen. De campagne was te zien op TV, online, print rondom het openbaar vervoer, o.a. in de Metro Klimatekspecial van 27 september jl. en tijdens de Margriet WinterFair. Tijdens de campagne kregen bezoekers van partner Kringloopwinkels bovendien in ruil voor oude armaturen een gratis educatief bordspel dat speciaal voor deze campagne was gemaakt.

Kerncijfers

KERNCIJFERS NVMP

Aantal deelnemers* (per 1 oktober 2019)

* Een aantal producenten en importeurs is deelnemer in meerdere productstichtingen. Het totaal aantal individuele bedrijven is 1.835.

